

СТАНОВИЩЕ

от д-р **Борислава Петкова Костова**,
доцент в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“
на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „доцент“
на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“,
по: област на висше образование 2. Хуманитарни науки;
професионално направление 2.4. Религия и теология; Научна специалност: Нов Завет

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 96 от 11.11.2025 г., и в интернет страницата на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра катедра „Теология“ към Философско-историческия факултет. Единствен кандидат е **гл. ас. д-р Ева Кръстева Ковачева** от катедра „Теология“.

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

Със заповед № РД-22-36 от 09.01.2026 г. на ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ПУ по област на висше образование 2. Хуманитарни науки; професионално направление 2.4. Религия и теология (научна специалност Нов Завет), **обявен за нуждите на катедра Теология към Философско-историческия факултет.**

За участие в обявения конкурс документи са подадени от единствен кандидат **гл. ас. д-р Ева Кръстева Ковачева** от катедра Теология към Философско-историческия факултет на ПУ.

Представеният от д-р Ковачева комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ. Кандидатът е приложил общо 66 научни труда, от които 2 монографии, 13 студии, 51 статии. Приемат се за рецензиране общо 58 научни труда, които са извън дисертацията, и се отчитат при крайната оценка. Не се рецензират общо 7 научни труда по дисертацията и за конкурса за заемане на длъжността „главен асистент“ и 1 научен труд извън проблематиката на конкурса. В количествено отношение научната продукция на д-р Ковачева е впечатляваща. Тя значително надвишава минималните национални изисквания, като реализира 1000 точки при изискуеми 400. Това сериозно превишение (2,5 пъти над норматива) е доказателство за изключителна научна интензивност и зрялост на кандидата.

Кратки биографични данни на кандидата

Гл. ас. д-р Ева Кръстева Ковачева завършва езикова гимназия в Пазарджик с два западни езика. Висшето си образование получава в Теологическия факултет на Софийския университет в периода 1998 – 2003 г. През 2011 г. тя придобива образователната и научна степен „доктор“ във Филипс-Университет Марбург, Германия, а професионалният ѝ път в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ започва през 2012 г. като хоноруван асистент, преминава през длъжността „асистент“ (2013 – 2020 г.) и продължава като главен асистент от 2020 г. до днес. Нейната академична дейност е тясно свързана с преподаването на дисциплини в направление 2.4. Религия и теология, като успоредно с това тя развива впечатляваща научно-организационна дейност.

Лични впечатления

Познавам д-р Ева Ковачева в професионален план от няколко години и през този период имам поглед върху нейното академично развитие, което се отличава с последователност, задълбоченост и отдаденост на богословската наука. В годините тя се утвърди като изключително организиран и отговорен колега, който съчетава аналитичния ум на изследовател с изключителна прецизност (по немски маниер) при изпълнението на всяка задача, независимо от нейния мащаб или сложност. Съчетанието между нейния висок професионализъм и благия ѝ характер я превръща във високо уважаван колега и преподавател.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

Научната продукция на д-р Ковачева е впечатляваща по своя обем и тясно профилирана в областта на Новия Завет и библейското богословие и е пряко релевантна на професионално направление 2.4. Религия и теология. В своите текстове д-р Ковачева демонстрира научна зрялост, задълбочена аналитичност и методологическа прецизност.

2.1. Монографичен труд

Централно място в представените материали заема монографията *„Плътските“, „душевните“ и „духовните“ християни според Посланията на светите апостоли в контекста на темата за единението на душата с Бога* (2025 г.). Трудът е плод на дългогодишни изследвания и демонстрира зрялост в прилагането на историко-критическия и екзегетическия метод. Авторката прави оригинален принос в българската библеистика, като дефинира трите антропологични категории (σαρκικοί, ψυχικοί, πνευματικοί) не просто като теоретични понятия, а в контекста на динамичния процес на обожението (theosis). Трудът запълва важна ниша в българската библеистика, предлагайки систематичен поглед върху новозаветната антропология. Изследването е подкрепено от мащабен справочен апарат, включващ източници на осем езика, което свидетелства за високата езикова и научна подготовка на д-р Ковачева.

2.2. Научно-теоретични и приложни приноси

Въз основа на представените студии и статии, приносите на д-р Ковачева могат да бъдат дефинирани в няколко ключови направления, като тук ще поставя акцент само върху част от тях:

А) Новозаветна екзегетика и есхатология. Кандидатът проявява подчертан интерес към тълкуването на сложни библейски концепти. В своите изследвания д-р Ковачева изяснява духовните параметри на „небесната Светая Светих“ (студия 2.2.) и прави прецизно разграничение между понятията „Рай“ и „Царство Божие“ (студия 2.1.). Значим принос е изследването на есхатологичното преобразяване на творението (студия 2.4.) и ролята на Христос като победител над смъртта (статия 3.5). Тези изследвания показват умението на автора да преминава от буквалния смисъл на текста към неговото дълбоко духовно и догматическо съдържание.

Б) Библейска антропология. В това направление д-р Ковачева развива тезата за мистичното единение с Христос като център на християнския живот. Тя анализира позицията на св. ап. Павел (статия 3.2.); предлага нов прочит на образа на св. Мария Магдалина (студия 2.3.) и през апокрифните текстове (статия 3.34). Изследванията върху добродетелите в Христа (статия 3.14), единението на душата с Христос (статия 3.24.) за мистичната връзка с Христос (статия 3.19) допринасят за по-задълбоченото разбиране на новозаветното откровение.

В) Интердисциплинарност и културологични аспекти. Едно от достойнствата на работата на д-р Ковачева е иновативният библейски анализ на християнската символика в българското възрожденско изкуство, конкретно върху композицията „Колелото на живота“ (студия 2.5., статия 3.15.). Също така тя изследва духовно-възпитателните аспекти в делото на св. Паисий Хилендарски, анализирайки историята като поле на Божия промисъл (статии 3.16., 3.46.). Този подход утвърждава теологията като наука, способна да интерпретира и елементи от културното наследство.

Г) Лингвистични и терминологични приноси. Работата върху специфичната топонимия, еклезионимия и лингвонимия в контекста на християнските общности (статия 3.47) показва изключително внимание към езиковите детайли, които често носят дълбоко теологично съдържание.

Д) Женските образи и темата за женското присъствие в Новия Завет. Специално трябва да се подчертае устойчивият интерес на д-р Ковачева към изследването на образа на жената в различни библейски, антропологични и социални ипостаси – в общо 2 студии (2.3., 2.9.) и 5 статии (3.32., 3.34., 3.37., 3.39., 3.45.). Този акцент преминава като червена нишка през цялата научна продукция на д-р Ковачева, като се анализира в няколко нива. Жената е представена като активен участник в свещената история и първи свидетел на новозаветните събития. През образа на Мария Магдалина се извежда моделът на духовното израстване от покаянието до богосъзерцанието, като се утвърждава равнопоставеността на женската природа в пътя към обожението. Акцентирано е върху служението и достойнството на жената в раннохристиянската община; подчертана е нейната роля в катехизацията и семейството като „домашна църква“. Не на последно място са проучени някои аспекти от визуалното и символното присъствие на женската святост в българската църковна традиция и изкуство. Подобен интегриран подход позволява на д-р Ковачева да представи жената не просто като историческа фигура, а като духовен субект с ключово значение за живота на Църквата.

2.3. Цитируемост и разпознаваемост. Високото качество на научните изследвания се доказва от цитирания в престижни български и международни издания. Представеният списък от 135 точки (от изискуеми 50) потвърждава, че трудовете на д-р Ковачева се използват активно от колегите ѝ. Особено ценни са цитиранията в престижни международни бази данни като *Web of Science* и *Scopus*, което легитимира актуалността на нейните изследвания в световен мащаб.

2.4. Педагогическа, научна и организационна дейност.

Общата характеристика на дейността на д-р Ковачева включва и мащабна педагогическа, научна и организационна работа, която е пряко свързана с утвърждаването на авторитета на катедра Теология и на Пловдивския университет.

Преподавателската натовареност на д-р Ковачева е впечатляваща (общо 135 часа лекции по направлението годишно). Тя е титуляр на фундаментални курсове като „Въведение в Свещеното Писание на Новия Завет“ и „Тълкуване на Свещеното Писание на Новия Завет“, което е пряко отражение на нейната експертиза.

Д-р Ковачева е **съставител и редактор** на 25 научни сборника (нещо безпрецедентно за кандидат за длъжността „доцент“) в областта на теологията и хуманитаристиката, което е показател за изключителна ѝ способност за структуриране на колективното научно знание.

Организирането на **11 научни конференции** и участието в над **33 национални и международни форума** (в градове като Виена, Перуджа, Белград) свидетелстват за активна позиция на д-р Ковачева в международния научен обмен.

Представената за конкурса научна продукция е изцяло самостоятелно дело на д-р Ковачева, като формулираните научно-теоретични и приложни приноси са нейна лична заслуга и отразяват дългогодишните ѝ системни изследвания в тясно специализираната област на новозаветната екзегетика и антропология. Тя демонстрира способност за напълно самостоятелно изграждане на сложни научни тези. Чрез прецизен анализ на библейски текстове и критичен преглед на огромна по обем чуждоезикова литература се предлагат новаторски интерпретативни модели, които надграждат съществуващото познание в българската библеистика. Получените резултати в монографичното изследване и многобройните студии и статии убедително доказват, че кандидатът притежава капацитета самостоятелно да дефинира изследователски проблеми и да ги решава с висока степен на научна достоверност, което прави нейните приноси напълно разпознаваеми и оригинални.

3. Критични забележки и препоръки

В представените материали не се откриват методологически или фактически пропуски. Единствената ми препоръка е в бъдеще д-р Ковачева да обедини части от своите многобройни статии върху конкретни апостолски послания в самостоятелни учебни помагала или коментари, които биха били изключително полезни за студентите по теология в ПУ.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Ева Кръстева Ковачева, **отговарят на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатът в конкурса е представил **значителен** брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“ и в конкурса за заемане на длъжността „главен асистент“. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, които са получили международно признание, като представителна част от тях са публикувани в списания и в научни сборници, издадени от международни академични издателства. Научната и преподавателската квалификация на д-р Ковачева **е несъмнена**.

Постигнатите от д-р Ковачева резултати в учебната и в научноизследователската дейност **напълно** съответстват на минималните национални изисквания, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове и с оглед на анализ на тяхната значимост и съдържащите се в тях научни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и убедено да препоръчам на Научното жури да изготви доклад предложение до Факултетния съвет на Философско-историческия факултет за избор на гл. ас. д-р Ева Кръстева Ковачева на академичната длъжност „доцент“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ по: област на висше образование 2. Хуманитарни науки; професионално направление 2.4. Религия и теология; Научна специалност: Нов Завет.

25.02.2026 г.

Изготвил становището: .....

доц. д-р Борислава Костова